

Mandat da la rogaziun federala 2014

LA REGENZA

A LAS ABITANTAS ED ALS ABITANTS
DAL CHANTUN GRISCHUN

Stimadas conburgaisas e stimads conburgais

En il passà han blers mandats da la rogaziun federala regurdà – en l'introducziun – a la funcziun da questa missiva che vegn drizzada dapi passa 160 onns a la populaziun. Ella duai exprimer ils tratgs cuminaivels tranter la baselgia ed il stadi e mussar che las valurs fundamentalas cristianas èn ina maxima da l'agir statal. La prelecziun dal mandat da la rogaziun federala en baselgia è colliada cun ina collecta, ed il retgav da tala va a favur d'intents d'utilità publica.

Dapi che quests princips per il mandat da la rogaziun federala èn vegnids fixads enturn mez dal 19avel tschientaner, èn sa midads la societad, la baselgia ed il stadi. Questas midadas n'han betg gì lieu parallelain. En spezial la baselgia ed il stadi èn stads confruntads cun differentas sfidas ch'èn er vegnidas schliadas da differenta maniera en il rom da lur incumbensas, estructuras, tradiziuns e pussaivladads.

Co han dentant ils redactors dal mandat da la rogaziun federala tractà questas midadas? È il cuntegn da la missiva restà per gronda part tuttina u sumegliant? Stattan anc adina ils tratgs cuminaivels en il center u metta quest text l'accent plitost sin conflicts? È il tun daventà pli critic e pli cumbattant u emprovan ins da chattar in equiliber, ina intermediaziun ed ina reconciliaziun? Emprova il mandat da la rogaziun federala d'accompagnar er temps e svilups difficils cun speranza ed optimissem u domineschan il pessimissem e la resignaziun?

Igl è evident ch'i n'è – en il rom da la missiva dad oz – betg pussaivel da far in'analisa cumplexsiva da tut ils passa 150 onns. Plitost sto il focus da las consideraziuns vegnir drizzà sin l'ultim temp. Quai cun acceptar che betg tut ils svilups fundamentals survegnan lur undrientscha meritada.

Per tradir quai gia al cumenzament: ils ultims onns n'è il mandat da la rogaziun federala betg daventà ina scrittira da cumbat en la discussiun davart la relaziun tranter la baselgia ed il stadi, ed el n'ha er betg la tendenza da sfurzar si tschertas tenutas a las burgaisas ed als burgais u a las personas responsablas per la baselgia. Per regla vegni desistì da metter a cor als spirituals da laschar reger en lur pregiar il spiert da la charezza e da la reconciliaziun e da s'abstegnair da tractar cuntraversas politicas, sco quai ch'igl era anc vegnì formulà en in protocol dal cussegl grond da l'onn 1846 sco expectativa envers il mandat. Ma il mandat da la rogaziun federala è senz'autoer abel da render attent a la valur d'in bun dialog tranter la baselgia ed il stadi, collià cun la constataziun che quest dialog duai esser caracterisà da respect e da toleranza.

L'impressiun ch'il mandat da la rogaziun federala s'orienteschia pli-gunsch al dialog ed haja in tun conciliant vegn er mintgamai confermada tras las reacziuns e tras las discussiuns suenter la publicaziun dal mandat. Natiralmain e per fortuna datti talas reacziuns e discussiuns. Mintgant tutgan ellas il punct u èn er groppas. Uschia èsi gia capità ch'ins ha desistì en cas singuls d'incassar la collecta en baselgia, perquai ch'ins n'era betg cuntent cun l'intent d'utilisaziun. Er opiniuns cleramain divergentas areguard l'undrientscha da la relaziun tranter la baselgia ed il stadi èn vegnidadas exprimidas, perquai che la baselgia aveva in'otra vista. La finala sa drizzan er las conburgaisas ed ils conburgais cun laud e cun critica als redactors dal mandat da la rogaziun federala.

Sch'il mandat da la rogaziun federala n'è dentant per ordinari betg ina scrittira che incitescha ina discussiun publica cuntraversa, tge funcziun po el lura anc ademplier ozendi? I dat en egl che la reflexiun davart las valurs fundamentalas cristianas en la gestiun dal stadi ed en l'adempliment da sias incumbensas è anc adina stada ina finamira centrala da numerus mandats da la rogaziun federala – quai che correspunda cumplainamain a l'idea dals inventaders. Sa metter senza resalvas en il servetsch da la comunitad, demussar charezza proximala ed esser tolerant, avair respect da personas cun autras opiniuns, s'engaschar per dignitad umana, giustia, pasch, segirtad e segirezza sociala èn l'expressiun da questa tenuta. Ina impurtanza centrala ha qua la constataziun che las valurs fundamentalas cristianas pon mo avair in effect, sche mintgin viva propi tenor questas valurs en ses lieu ed ademplind sias incumbensas.

Er ils fundaments da la celebraziun festiva dal di da la rogaziun federala – numnadamain engraziar, far penetienza ed urar – vegnan adina puspè tematisads e tractads en ils mandats. L'engraziaivladad vegn percepida en general envers il Creatur; l'engraziaivladad è dentant er inditgada per il bainstar persunal, per la sanadad, per la segirezza materiala e per la pussaivladad da dastgar viver en in pajais liber. La penetienza po vegnir chapida

sco pussaivladad d'emprender da ses sbagls e da midar correspondentamain ses cumportament. En l'uraziun po lura mintgin sa drizzar cun ses quitads u cun ses plaschair a Dieu.

Blera piazza occupa la finala l'appel a la solidaritad cun umans che vivan en relaziuns difficilas, che ston temair per lur existenza u ch'èn en privel da mort. In stadi po mo funcziunar, sche sias autoritads ed er sias burgaisas e ses burgais garanteschon in'existenza en dignitad er ad umans pli debels e main favurissads. La povradad ha bleras fatschas. L'incumbensa dal stadi è quella da percorscher questa povradad e da la mitigiar, gist er ensemen cun las baselgias e cun instituziuns privatas.

Ma la solidaritad na dastga betg sa fermar als cunfins da l'agen stadi. L'engaschi umanitar, mesiras che gidan a mantegnair la pasch ed il respect vivì envers autras culturas e cuminanzas èn ils pilasters da l'etica cristiana. Blers umans sin quest mund mainan ina vita en dependenza, na pon gnanc cuvrir ils basegns ils pli elementars dal mintgadi u èn exponids a repressiun ed a violenza, mo perquai ch'els appartegnan ad ina tscherta gruppa da la populaziun u ad ina tscherta religiun. Igl è en mintga cas er nossa incumbensa da cumbatter activamain cunter talas relaziuns insupportablas ed indegnas.

En in temp, nua ch'il squitsch da problems daventa adina pli grond ed il temp per chattar soluziuns adina pli curt, perquai che tut è collià e perquai che la comunicaziun è fitg vasta, en in temp nua che las discussiuns en la societad ed en la politica survegnan tratgs pli e pli dirs, nua che la hectica dominescha e nua che pausas da reflexiun per s'occupar in pau pli detagliadamain cun dumondas actualas vegnan savens refusadas sco nunnecessarias, dovri pli che mai chaschuns per s'orientar sapientivamain tenor tschertas valurs. La rogaziun federala è ina tala chaschun. Ella duai animar ils umans da chattar tegn e sustegn en las valurs fundamentalas cristianas. Il mandat da la rogaziun federala vul sustegnair ils umans en quest process, cun metter las valurs cristianas en ina relaziun cun il mintgadi, cun mussar vias a l'equiliber ed a la reconciliaziun e cun rinforzar la voluntad per la communitad.

Lain ir cun ina tenuta positiva vers il futur. Lain avoir respect da las ristgas omnipreschentas, ma lain metter a medem temp las schanzas en il center. Lain prender or da la cretta cristiana quella forza che nus duvrain en il mintgadi per nus, per nossas famiglias e per noss amis, ma er per sustegnair noss conumans main privilegiads. En quest senn recumandain nus Vus, stimadas conburgaisas e stimads conburgais, e tut noss conumans sco er nus sez a la tgira dal Tutpussant.

Cuira, settember 2014

En num da la regenza
Il president: *Mario Cavigelli*
Il chancelier: *Claudio Riesen*

REMARTGAS

1. Tenor l'ordinaziun dal cussegl grond dals 24 da favrer 1971 vegnan las plaivs resp. las pravendas supplitgadas da laschar leger giu da scantschala resp. giu da chanzla il mandat da la rogaziun federala **otg**, eventualmain quindesch dis avant questa festa, pia ils **14**, eventualmain ils 7 da settember 2014. Plinavant vegnan ellas supplitgadas da far attent la raspada ch'i stoppia vegnir fatga – tenor la medema ordinaziun – ina collecta il di da rogaziun en tut las baselgias dal chantun. Tenor il conclus da la regenza dals 13 da matg 2014 vegn il retgav da questa collecta concedi per mintgamaì in terz al «Maun offert, tel. 143», ad «Insieme Grischun» ed a la «Lia grischuna cunter il cancer».
  - *Maun offert, tel. 143*: Il Maun offert ha la finamira da metter a disposiziun a la populaziun in telefon d'agid nunbirocratic durant 24 uras per di. L'onn 2012 ha el gi 14 100 contacts. Per las persunas pertutgadas è ina cussegliaziun per telefon ina distgargia ed in sustegn. Il tel. 143 n'enconuscha naginas uras d'avertura ed è in post da consultaziun per gruppas da la populaziun cun dischavantatgs socials.
  - *Insieme Grischun*: Insieme Grischun è in'uniun da geniturs cun vastas purschidas en il sectur da la furmazion e dal temp liber per umans cun in impediment spieral. Il club assistì metta a disposiziun durant l'entir onn purschidas da temp liber gratuitas, sco viandar, chantar, chavaltgar e.u.v., ad umans da tut las vegliadetgnas cun in impediment spieral. Ensem cun l'associaziun Cerebral Grischun vegn manà in servetsch da distgargia che stat a disposiziun a famiglias che han in uffant, in giuvenil u ina persuna creschida cun in impediment.
  - *Lia grischuna cunter il cancer*: L'incumbensa da la Lia grischuna cunter il cancer cumpiglia la prevenziun, l'assistenza d'umans che han cancer e da lur confamigliars, la cussegliaziun sco er il sustegn en la perscrutaziun dal cancer. A persunas che han cancer ed a lur confamigliars porscha la Lia cunter il cancer in accompagnament psico-social, cussegliaziun en dumondas finanzialas sco er numerus agids en situaziuns da vita difficilas. Plinavant propagescha l'uniun in nutriment equilibrà, ina vita senza fimar sco er mesiras per constatar cancer a temp.
2. Las suprastanzas communalas vegnan incumbensadas da far la collecta en consentiment cun las instanzas ecclesiasticas e da consegnar la summa rimnada fin ils 30 da settember 2014 a l'administraziun da finanzas dal Grischun, 7000 Cuir, CP 70-187-9.
3. Las suprastanzas communalas vegnan plinavant envidadas da procurar che tut ils zains vegnian tutgads resp. sunads la sonda avant la rogaziun federala a las 18.00.

La reproducziun è permessa pir suenter ils 17 da settember 2014.